

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונב

שיחת השבוע

יש חדש

ההתוועדות הארצית

ההתוועדות הארצית לקראת ג' בתמוז, יום ההילולא הי"ח של הרבי מליובאוויטש, תהיה אי"ה ביום חמישי, א' בתמוז (21.6), בשעה 8 בערב, בבית הכנסת 'בית מנחם' בכפר חב"ד, סביב שולחנות ערוכים. בין האורחים: כ"ק אדמו"ר מבישטנא שליט"א, הרב מרדכי-שמואל אשכנזי, רבו של כפר חב"ד; איש העסקים ר' עמי פייקובסקי; העיתונאי בועז ביסמוט; ועוד. במעמד ישתתפו אלפי חסידי חב"ד ומוקירי הרבי מכל רחבי הארץ. פרטים בטל' 072-2770100.

התוועדות לבני ישיבות

התוועדות מרכזית לבני ישיבות ואברכים, לרגל ג' בתמוז, תהיה אי"ה ביום ראשון ד' בתמוז, באולם טדי בבנייני האומה בירושלים. ההתוועדות תתחיל בשעה 10 בערב בדיוק, וישתתפו בה הרב שבתי סלביטצקי, הרב יהושע שפירא ועוד רבנים.

שבת הכנה ליום הקדוש

אלפי תלמידי ישיבות חב"ד יתכנסו השבת בכפר חב"ד לשבת הכנה לקראת ג' בתמוז, ביוזמת ועד התמימים העולמי. במהלך השבת יסעו התלמידים את סעודות השבת בצוותא, יאזינו לשיעורים מרתקים ויתוועדו עם רבני הישיבות. היוזמה הזאת מתקיימת זו השנה החמישית ברציפות.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
8:11	8:53	7:56	7:48
9:20	10:04	8:53	8:50

המולד: יום שלישי בצהריים, שעה 11, 45 דקות ו-5 חלקים
ראש חודש תמוז: ביום הרביעי ויום החמישי
פרקי אבות: פרק ג

קייטנות חב"ד
הרשת הגדולה בארץ *3770 מוקד חב"ד

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

ואף-על-פי-כן ולמרות הכול

לו עמי ישראל היה נכנע לאיומים ולקשיים, לא היה לו שום סיכוי לשרוד. העם היהודי התקיים בכוח האמונה

המרגלים שחזרו משליחותם והטילו מורץ בעם (ציור: אהובה קליין)

גם כיום יש מי שמפחידים את העם ומציירים את הסכנות והקשיים. הם יסבירו למה אי אפשר לבנות בירושלים ובחברון, באריאל ובאפרת. האו"ם יגנה, אירופה תכעס, ארה"ב תתרעם.

אותם אנשים יטענו שאי אפשר לנצח טרור. מדינה אינה יכולה לגבור על לוחמי גרילה. הללו גם יסבירו שאי אפשר להחזיר מסתננים לארצותיהם. זה לא יצלם טוב, ארגוני זכויות האדם יתקיפו אותנו.

האם אין ממש בטענות האלה? לא בהכרח. פעמים אלה הפחדות שוא, בבחינת "ונהי בעינינו כחגבים, וכן היינו בעיניהם", ופעמים יש כאן קשיים אמיתיים. אבל השאלה המרכזית היא – להיכנע לקשיים ולסכנות, או להאמין שאם נעשה את הדברים הנכונים, בעזרת השם נצליח.

יש רועה

סיפורו של העם היהודי הוא סיפור הצלחתה של האמונה. לו היה עם ישראל נכנע לאיומים ולקשיים, לא היה לו שום סיכוי לשרוד. כל הכוחות עמדו כנגדו. אבל העם היהודי התקיים בכוח האמונה כי יש לנו רועה, הדואג לכבשה גם מול שיניהם של שבעים זאבים.

זו התשובה גם לאתגרי זמננו: חיזוק האמונה, החדרת ביטחון בה', ומתן תקווה שבעזרת ה' נצליח לגבור על כל הקשיים ולהגיע לגאולה האמיתית והשלמה בקרוב ממש.

מה ההבדל בין פקידים אפורים ובין אנשי חזון ואמונה? הפקידים השקועים בבירוקרטיה יסבירו לך בטוב טעם למה אי אפשר, ואילו אנשי האמונה יוכיחו שאי אפשר. לא צריך לזלזל בפקידים (במיוחד שיש פקידים מצויינים ונמרצים), ובוודאי ראוי להקיף שיב לתיאור הקשיים ולדעת את המשוכות, אבל אנשי האמונה מצליחים בכוח האמירה: "ואף-על-פי-כן".

העניין אינו פשוט. חוט שערך דק מבדיל בין אמונה ובין הרפתקנות, בין נחישות ובין התעלמות מסכנות. היו בעלי חזון שנכנסו למיזמים שאפתניים ויצאו בעור שיניהם. איש אמונה אמיתי ער לסכנות ומודע לקשיים. הוא נערך היטב ואינו נוהג בקלות דעת. אבל יש בו אמונה בסיסית בהכרח לבצע את המשימה – אף-על-פי-כן, ולמרות הכול.

הוויכוח העתיק

זה למעשה הוויכוח בין עשרת המרגלים ובין יהושע וכלב. המרגלים מפרטים את האיומים ואת הקשיים, ואילו יהושע וכלב נוסכים אמונה וביטחון. המרגלים אומרים: "לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו", ואילו כלב מכריז: "עלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה". המרגלים מכניסים מורץ בלב העם וגורמים לבני ישראל לשאת את קולם בבכי, ואילו יהושע וכלב אומרים: "אל תיראו את עם הארץ... ה' איתנו, אל תיראו".

אם נכנסנו לבסוף לארץ ישראל, הרי זה בזכות אנשים כיהושע וכלב. לו היינו שומעים בקול המרגלים, היינו נשארים במדבר ואובדים חלילה. יהושע וכלב הצליחו לעורר בעם את האמונה ביכולת ה', ואז פתאום מתחולל מהפך: מי שאך אתמול בכו על האסון העתידי להתרחש, קמו פתאום חדורי נחישות: "הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה'". אלא שהנהייה אחר הפחדים והחששות גרמה לעם ישראל להישאר במדבר עוד ארבעים שנה.

שמות המרגלים ומשמעותם

נשאר חרב. ואמרו חז"ל: "כל דור שאינו נבנה (בית-המקדש) בימיו, מעלה עליו הכתוב כאילו הוא החריבו".

לגלות, לא להחביא

כיצד האדם יכול לסתור את מעשיו של הקב"ה? מסבירה הגמרא: "בן מיכאל – שעשה עצמו מך". הקב"ה הנמיך את עצמו כביכול, כדי לאפשר לאדם בחירה חופשית. לכן הוא מעניק ליהודי אפשרות לפעול במנוגד לרצון האלוהי עד כדי יכולת לסתור, חלילה, את מעשי ה'.

רבי יוחנן מוסיף שעלינו ללמוד לקח גם מהטעות המקופלת בשם נחבי בן ופסי: "נחבי – שהחביא דבריו של הקב"ה; ופסי – שפסע (דילג) על מידותיו של הקב"ה". עלינו להיזהר שלא 'להחביא' את דברי הבורא, הדיבור האלוהי שמצוי בכל נברא ומחיה אותו כל רגע. עלינו לפעול לגילוי הדיבור האלוהי, שהמצוות יהיו 'מאירות', ואז נוכל לכוון לרצון ה' ולמלא את יעודנו בעולם הזה.

(לקוטי שיחות כרך יח, עמ' 150)

משמו של נחבי בן ופסי.

דור המדבר היה דור דעה, שעיקר עיסוקו היה לימוד התורה. לימוד נכון ושלם אמור לחדור עד הפעולות הגשמיות ולהיות ניכר גם במעשה, שהרי גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. הלימוד אמור להיות מתוך תחושה שהמעשה הוא העיקר. אולם בנקודה הזאת כשלו המרגלים.

סתירת מעשי הקב"ה

המרגלים התנגדו לכניסה לארץ-ישראל, משום שבה בניישראל אמורים לעסוק בעשייה גשמית של חרישה וזריעה ושאר הצרכים הגשמיים, בעוד במדבר הם יכולים להתמסר ללימוד תורה ולעבודת ה'. טעותם הייתה שלא הבינו כי המצוות המעשיות הן התכלית.

ההוראה מכך בעבורנו נרמזת בשם סתור בן מיכאל: "סתור – שסתר מעשיו של הקב"ה". תכלית בריאת העולם הזה הגשמי היא שאנחנו נעשה לקב"ה 'דירה' כאן למטה, על-ידי מצוות מעשיות. מי שאינו רואה חשיבות במעשה המצוות סותר את מעשי הקב"ה, שכן העולם

הגמרא מציינת שיש "מסורת בידינו מאבותינו" שהמרגלים נקראו על שם מעשיהם, אולם "אנו לא עלתה בידינו אלא אחד: סתור בן מיכאל. סתור – שסתר מעשיו של הקב"ה; מיכאל – שעשה עצמו מך". בהמשך לזה אמר רבי יוחנן: "אף אנו נאמר, נחבי בן ופסי. נחבי – שהחביא דבריו של הקב"ה; ופסי – שפסע על מידותיו של הקב"ה".

דברי הגמרא תמוהים. הלוא במדרש נדרשים שמותיהם של כל המרגלים, ומדוע הגמרא אומרת "לא עלתה בידינו אלא אחד"? כמורכב נדרש הסבר על דברי רבי יוחנן, שדרש את שמו של נחבי בן ופסי. וכי רק את שמו אפשר לדרוש ולא את שמות שאר המרגלים?

מקור הכשל

אלא שהגמרא לא באה לומר שאין אנו יודעים לדרוש את שמות המרגלים. באומרה "לא עלתה בידינו אלא אחד" כוונתה לומר ששמות שאר המרגלים אינם משמשים הוראה לדורות, ומה ששייך לנו אינו "אלא אחד" – הוראה אחת הנלמדת משמו של סתור בן מיכאל. על כך הוסיף רבי יוחנן, שעלינו ללמוד הוראה גם

אמרת השבוע

טלית משמחת

חסיד חב"ד נשא אישה שלא הכירה את כל מנהגי חב"ד. היא לא ידעה שבחב"ד אין נוהגים לתפור 'עטרה' על הטלית, ושנה אחת, לקראת יום-הולדתו של בעלה, קנתה לו טלית חדשה, מעוטרת בעטרת כסף מרשימה.

החסיד לא רצה שהאישה תיעלב, הודה לה בלבביות והלך בשבת בטלית לבית-הכנסת. ראה זאת אחד המתפללים, נטפל אליו ולגלג על הטלית שהתעטף בה. הייתה בפיו עקיצה לפני התפילה ובדיחה אחרי התפילה, ואילו החסיד שתק ולא הגיב.

בנו הקטן, שנעלב מהלגלוג על חשבונו של אביו, שאל אותו למה היה צריך להתעטף בטלית הזאת. השיב האב: "מה אכפת לך שבטלית אחת אני משמח שני יהודים..."

פתגם חסידי

"כשיהודי פשוט מנשק את חוטי הציצית שלו, הדבר יקר במרומים מהקילוסים הנעלים ביותר של המלאך מיכאל" (הבעל-שם טוב)

ארץ-ישראל | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

חפץ בלב

"אם חפץ בנו ה' והביא אותנו אל הארץ הזאת" (במדבר יד, ח). אם החפץ והרצון בשם ה' לארץ-ישראל יהיה "בנו" – בתוך ליבנו, כי אז "הביא אותנו" – נזכה להיכנס אל הארץ ולרשת אותה.

(האדמו"ר ממזוזיץ)

לא לשבת

"ארץ אוכלת יושביה" (במדבר יג, לד). ארץ-ישראל סגולתה לאכול את יושביה, אלו הקופאים במקומם בלי תנועה כלשהי. אי-אפשר לאדם השוכן בה להיות בבחינת 'יושב', אלא עליו להיות בבחינת 'מהלך', העולה מדרגה לדרגה.

(רבי יצחק מוורקה)

הקדושה קיימת

"הטובה היא אם רעה" (במדבר יג, ט). הארץ טובה אפילו אם נדמה לאדם שהיא רעה. הקדושה של ארץ-ישראל אינה מסתלקת ממנה, ומתחת למציאות החיצונית חבוי תמיד הטוב. בשעה שישאל באים אל הארץ, הקדושה המוסתרת עולה ומתגלה.

(ספר הזכות)

הכנענים עקרו

"היש בה עץ אם אין" (במדבר יג, כ). במדרש מסופר שבשעה ששמעו הכנענים שבניישראל

יצאו ממצרים והם אמורים ללכת לארץ-ישראל, עקרו את עצי הפרי שבה, שלא יהיו ישראל נהנים מהם. לפיכך נצטוו המרגלים לראות "היש בה עץ אם אין".

(אלשיר)

כבודה של ארץ-ישראל

פעם אחת בא לעיירה ליובאוויטש חסיד מירושלים. יצא הרבי ה'צמח-צדק' לקבל את פניו בבגדי שבת באומרו: צריכים לכבד אותו משום כבודה של ארץ-ישראל.

להתגבר על ההרים

"ירושלים הרים סביב לה, וה' סביב לעמו מעתה ועד עולם" (תהילים קכה, ב). הרבה 'הרים' ומעצורים יעמדו לנו בעת שנרצה לזכות בירושלים, אבל ה' סביב לעמו מעתה ועד עולם, ובעזרת השם נתגבר על כל המכשולים.

(אמרי כהן)

פלטין של מלך

במכתב ששיגר הרבי הרי"צ מליובאוויטש אל ראשוני המתיישבים בכפר-חב"ד נאמר בין השאר: "בפלטין של מלך אתם נמצאים בכל עת ובכל שעה, סדרו את חייכם על-פי התורה... בלי כל פשרות, והאצילו מרוחה... על שאר אחיכם בניישראל מתוך קירוב אמיתי".

מענה
הולם

שמו של ראש משפחת אבן־דנאן היה רבי משה בן מימון, כשמו של הרמב"ם. מכיוון שהתגורר בעיר פס שבמרוקו כונה 'רמב"ם אלפסי'. הוא נולד בספרד, ולאחר גזרת הגירוש נדדה כל משפחתו למרוקו.

בימיו שלט במרוקו המלך מולאי שיך, שרחש ידידות כלפי היהודים המגורשים וקיבלם בארצו בסבר פנים יפות. הוא שמע על חריצותם ועל כישרונותיהם, ואכן לא טעה. מאז התיישבותם של המגורשים במרוקו התפתחה כלכלת המדינה.

רבי משה הקים בעיר פס ישיבה, ותלמידים רבים נהרו ללמוד תורה מפיו. שמו התפרסם בכל רחבי מרוקו לא רק בשל גדלותו בתורה, אלא גם בזכות קדושתו, ומופתים רבים נקשרו בשמו. החיד"א (רבי יוסף־חיים דוד אולאי) מספר על אחד מהם:

הקאדי בעיר פס היה שחצן ומתנשא, ויחסו ליהודים היה תמיד עוין. מפני יראתו מהמלך לא היה יכול לפגוע בהם, אולם בסתר ליבו ציפה להזדמנות שתאפשר לו למרר את חייהם.

בוקר אחד יצא רבי משה, כדרכו, לעבר הישיבה, שבה נהג להתפלל. כמה מתלמידיו המתנינו לו ולויו אותו. קומתו התמירה והדרת פניו, והיותו עטוף בטלית ועטור בתפילין, שיוו לו פני איש אלוקים והותירו רושם רב על כל רואיו.

פתאום נראה הקאדי צועד מולם, בדרכו למסגד, מלווה חבורת מוסלמים. ברחוב הצר היה קשה לשתי הקבוצות לעבור בלי שייתקלו זו בזו, אך רבי משה העדיף להמשיך בדרכו.

כשעברו הקבוצות זו ליד זו שמע רבי משה את אחד מאנשי הקאדי, שבשל המעבר הצר התחכך מעט בתלמידו של רבי משה, פונה אל הקאדי בשאלה: "מכיוון שאנו בדרכנו לבית התפילה, ובטעות נגע בי יהודי, מה עלי לעשות?"

הקאדי הביט לאחור כדי להבטיח שרבי משה עדיין במרחק שמיעה, הרים את קולו וענה: "יהודים? טמאים הם! מכיוון שנגע בך יהודי טמא אתה. רוץ וטבול במעיין, ורק אחרי־כך תוכל להיכנס לבית התפילה".

שמע זאת רבי משה והדבר חרה לו. הוא ידע שהאמירה של הקאדי תזכה להדים ברחוב המוסלמי. הוא

שמר את הדברים בליבו, עד שימצא הזדמנות להשיב לקאדי כגמולו.

יום אחד נקבעה פגישה של כמה אנשי־דת מוסלמים עם ראשי הציבור היהודי בביתו של רבי משה. במהלך הפגישה נכנס אל החדר יהודי, ופנה אל רבי משה בשאלה: "ילמדנו רבנו, כוס יין שנפל לתוכה שרץ, היין מותר בשתייה?"

הנוכחים לא ידעו כי רבי משה סיכם מראש עם היהודי כי ישאל את השאלות. הוא ענה: "מותר".

הוסיף היהודי לשאול: "ומה דין יין שנגע בו נכרי?". ענה רבי משה: "אסור, יין נסך הוא".

אנשי־הדת המוסלמים זעמו ועזבו את הבית. היהודים שנותרו בחדר

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

משה יבוא עם דורו

חז"ל אומרים (במדבר רבה פרשה יט, יג) שמשה רבנו לא זכה להיכנס לארץ־ישראל אלא מת בעבר הירדן, כדי שבבוא עת תחיית המתים יקום ויוביל את בני דורו לארץ־ישראל. מכיוון שהם נשארו במדבר, נשאר אף משה רבנו עמם, ובבוא העת יוליכם אל הגאולה. על כך נאמר הפסוק: "צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל" (דברים לג, כא).

כאן רואים את גודל מסירות־הנפש של רועה ישראל אמיתי. חטא המרגלים הוא אחד החטאים החמורים של בני־ישראל. העם כולו נגרר אחריהם וביטא קטנות אמונה ביכולת ה' לגבור על עמי כנען. על כך נענשו בני דור המדבר עונש כבד – הם מתו במדבר ולא זכו להיכנס לארץ־ישראל. רבי עקיבא אף אומר על בני דור המדבר כי "אין להם חלק לעולם" (סנהדרין קח, א). אף־על־פי־כן מסר משה רבנו את נפשו גם למען בני הדור הזה.

מסירות־נפש בעבור רשעים

ספר הזוהר (חלק א, קו, א) משווה בין שלושה צדיקים שחיו בדור שלא היה הגון: נח, אברהם ומשה. שלושת הצדיקים האלה מייצגים שלוש גישות כלפי מי שאינם מתנהגים כראוי. נח, כששמע שהקב"ה עומד להביא מבול על העולם, התפלל בעדו ובעד בני־ביתו בלבד, ולא עסק בהצלת בני דורו. רק כששאלוהו לפשר בניית התיבה, גילה להם שהקב"ה עומד להביא מבול על העולם, ואף הוכיחם, אבל לא עשה זאת ביוזמתו.

לעומתו, אברהם אבינו לא המתין שיבואו אליו, אלא "ויקרא שם בשם ה' אל־עולם" – הוא פרסם את שם ה' בעולם. ובכל־זאת, עבודתו התבטאה בעשיית 'צדיקים', ואילו בעבור מי שאינם 'צדיקים' לא התפלל. כששמע שהקב"ה עומד להפוך את סדום, ביקש מהקב"ה שיבטל את הגזרה בזכות הצדיקים, אך כשנענה שאין במקום עשרה צדיקים – לא היה לו מה לטעון, "ואברהם שב למקומו".

שונה הייתה דרכו של משה רבנו, הרועה הנאמן של עם־ישראל. כשחטאו בני־ישראל בחטא החמור ביותר, חטא העגל, תבע משה מהקב"ה למחול אפילו לרשעים. הוא לא הסתפק בתפילה, אלא אף אמר שאם אין הקב"ה סולח לבני־ישראל, הוא מבקש למחוק את שמו (של משה) מהתורה – "מחניא מספרך אשר כתבת" (שמות לב, לב).

משה רבנו סיכן את עצמו למען עם־ישראל, אפילו בעבור הנחותים ביותר שבו. מסירות־נפשו הייתה למעלה מטעם ודעת, שכן על־פי ההיגיון אין מקום להתפלל על מי שחטאו בעגל, ואף עשו זאת בזדון. ובכל־זאת התאמץ משה להציל גם אותם, והזוהר (חלק ג, קנב, א) מכנה את התנהגותו זו 'שלמות הראייה'.

בלי חשבונות

דרכו של משה רבנו היא הדרך שבה מנהיגי ישראל נדרשים לפעול, במיוחד לאחר מתן התורה, שבמעמד הזה כרת הקב"ה ברית עם כל יהודי. מנהיג הדור מסתכן למען כל יהודי, בלי יוצא מן הכלל. הוא אינו שוקל שיקולים של טעם ודעת, אלא מתמסר להציל כל יהודי, יהיה מי שיהיה.

רועה ישראל אינו חושב על עצמו, אלא מבטל לחלוטין את עצמו ואת ענייניו האישיים, מתוך התמסרות מלאה לצורכי הדור. אמנם על־פי שכל וחשבון יש מקום לטעון שאין הוא חייב לעשות דברים מסויימים בעצמו, אלא ביכולתו להטיל זאת על אחרים. כמו־כן יש מקום ל'חשבון' על מה צריך למסור את הנפש ועל מה אין חובה למסור את הנפש, וממילא אסור למסור על זה את הנפש. ובכל־זאת לא עשו רועי ישראל 'חשבונות', אלא מסרו את עצמם לגמרי בעבור בני־ישראל. ודווקא מסירות־נפש זו היא שתביא את הגאולה האמיתית והשלמה (ראה תורת מנחם כרך יד, עמ' 851).

חששו מהבאות, אולם רבי משה נראה רגוע ומרוצה. לא היה ספק בליבו כי הדברים יגיעו מיד לאוזני הקאדי.

הסכנה הייתה גדולה. בני־ביתו של רבי משה התחננו לפניו כי יסתתר עד יעבור זעם. ברור היה להם כי הוא צפוי לעונש חמור על ביזוי המוסלמים. ראשי הקהל גם חששו כי זעמם של המוסלמים יתפרץ כלפי כל הקהילה. אולם רבי משה חיך וענה: "בעזרת ה' לא יאונה לי כל רע, הסירו דאגה מליבכם".

לא עברו אלא כמה שעות ובביתו של רבי משה התייצבו שוטרי הקאדי, ולקחו עמם את רבי משה כבול באזיקים. הוא צעד עמם זקוף ורגוע, והם הובילוהו אל בית־המשפט. שם ישב הקאדי עצמו בראש הַכּוּר השופטים.

"הנכונה השמועה כי ביזית את המוסלמים?", שאל הקאדי את רבי משה בזעם כבוש. הרב השיב בשלווה כי ציטט את ההלכה המפורשת בתורה, שיין שנגע בו נכרי אסור בשתייה. הקאדי התייעץ קצרות עם סגניו והכריז כי הוא מטיל על רבי משה עונש מוות בשַרְפָּה. "פסקי־הדין יבוצע מחר בכיכר השוק", הודיע.

הדברים יצאו מפי הקאדי והעיר פס נבוכה. חרדה מילאה את לבבות מיהודים מהגורל המר שנגזר על רבם. גם גורל כל היהודים נתון עתה בסכנה. כל הלילה עמדו בני הקהילה בתפילה ובתחנונים להצלת רבם ויהודי העיר. רבי משה עצמו הושב אל הכלא עד למחרת, יום ביצוע גזר־הדין.

הבוקר בא. שוטרי הכלא נכנסו אל תאו של רבי משה, ולתדהמתם מצאו את התא ריק... כל ניסיונותיהם לחפשו עלו בתוהו. רבי משה פשוט נעלם. חוששים מכעסו של הקאדי מיהרו אל ביתו, להודיעו על הימלטות האסיר. כאן ציפתה להם הפתעה גדולה עוד יותר: בני הבית הודיעו בעצב כי באותו לילה לקה הקאדי בשבץ ומת.

השמועה פשטה כהרף עין. גם ברחוב המוסלמי הודו הכול כי יד ה' פגעה בקאדי בגלל מזימתו כלפי החכם היהודי. עם זה, עדיין היו מוסלמים שהתכוננו להתנכל ליהודים. אלא שאז הופיעו פתאום חיילי המלך. הללו עשו את מלאכתם נאמנה, ובעוד המוסלמים מסתערים לעבר בתי היהודים, הקדימו אותם החיילים והכו אותם מכות נמרצות, עד שנפוצו לכל עבר.

וכיצד אכן הצליח רבי משה לצאת מן הכלא? על־פי המסופר עשה זאת באמצעות שמות הקודש מן הקבלה.

המרגל שחיפש מצה בדמשק

ונהג לשמור על כבוד השבת. הוא רחש כבוד לכל מה שקשור למסורת ישראל".

מילים חרות

הגב' כהן מספרת סיפור שסיפר לה בעלה: "באחד מימי חול המועד הפסח הלך אלי עם ידידיו הבכירים בשוק. הוא עצר ליד חנות בבעלות בני משפחה יהודית וגלגל איתם שיחה על החג, כאילו אין לו שום מושג עליו. כששמע על המצות הביע התעניינות, ואחד מבני המשפחה נתן לו מצה לטעום. כך זכה לאכול מצה בפסח בהיותו בסוריה, בלי שאיש יחשוד".

למרות השנים שחלפו, אלמנתו מקבלת מפעם לפעם רסיסי מידע על בעלה. "לפני כמה חודשים פגשתי פעיל כורדי מעיראק, שישב בכלא הסורי וביקר בישראל. הוא סיפר לי כי ראה על קירות תאו בכלא הסורי מילים בעברית שאלי חרת, קודם הוצאתו להורג. אלי כתב: 'אני לא מצטער על מה שעשיתי. אם יש בי צער זה על מה שלא עשיתי ולא יכולתי לעשות'".

בתיכנסת לזכרו

ברחבי הארץ נבנו במהלך השנים בתיכנסת רבים לזכרו של כהן. "כמעט בכל עיר בארץ הוקם בית כנסת לזכרו", מספרת נדיה. "אני מעריכה מאוד את הציבור הדתי על כך. זה מרגש אותי יותר מכל הנצחה אחרת. זה המשך לבקשתו האחרונה

הבאים והיוצאים בשערי המלון הישראלי לא ידעו כי בלובי מתקיימת באותה עת פגישה היסטורית וטעונה. ישבו שם הרב ניסים אנדיבו-כהן, הרב הראשי של קהילת יהודי דמשק, שהיה עם המרגל אלי כהן הי"ד ברגעיו האחרונים, ומלו האלמנה הגב' נדיה כהן. "המפגש נערך בסודיות מוחלטת", היא משחזרת השבוע לשיחת השבוע. "הרב היה נרגש מאוד ולחוצץ".

זמן רב חיכתה הגב' כהן למפגש הזה. "זה היה בשנות השמונים. הרב בא לארץ לזמן קצר, ולאחר מכן חזר לסוריה. במהלך המפגש פרצתי בבכי. הוא סיפר לי על רגעיו האחרונים של אלי, התפילה האחרונה שלו, והתנהגותו כגיבור גם רגע לפני העלאתו לגרודם. הרב סיפר שאלי לא אמר מילה, חוץ ממילות התפילה".

נישק את המזוזה

אלי כהן נחשב גדול המרגלים הישראלים. הוא פעל בסוריה, הצליח להתחבר לצמרת הממשל והביא מידע יקר-ערך.

ראשי מערכת הביטחון גילו כי המידע שמסר סייע רבות לניצחון הגדול במלחמת ששת הימים. בשנת תשכ"ה (1965) נלכד בידי המודיעין הסורי והוצא להורג.

"לאלי הייתה זיקה חזקה מאוד ליהדות", מספר נדיה (76), המתגוררת בהרצליה. "הוא היה נוהג לנשק את המזוזה בכניסתו לבית וביציאתו ממנו

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הפרשת חלה

שאלה: מה עושים ב'חלה' שמפרישים מן העיסה?

תשובה: נאמר בפרשתנו (טו,כ): "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה". מי שמכין עיסת-לחם המיועדת לאפייה, מ'שיעור חלה' ומעלה (למנהג האשכנזים: 1.230 ק"ג קמח. למנהג הספרדים: 1.666 ק"ג. למנהג החזו"א: 2.250 ק"ג), מחמשת מיני דגן (חיטה, שעורה, שיבולת-שועל, שיפון וכוסמין), יפריש מן העיסה 'כזית' (27 סמ"ק, קרוב לנפח של קופסת גפרורים רגילה), ולפי הספרדים דיי במשהו. לפני ההפרשה מברכים "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו להפריש חלה", והספרדים מברכים "להפריש חלה תרומה". ויש המוסיפים: "הרי זו חלה".

אם לא הפרישו מהעיסה, יפרישו לאחר האפייה. במקור הייתה 'חלה' מיועדת לכהנים, אך בימינו

שהכוהנים וה'חלה' עצמה אינם טהורים, יש לשרוף אותה. שורפים את 'חלה' במדורה קטנה בחצר, על להבת הגז, או בתחתית התנור, עטופה היטב בנייר כסף. בשעת הדחק אפשר לסגור אותה בשקית ולהשליך לאשפה.

יש מנהג עתיק, שהובא בפוסקים (ובימינו מתפשט והולך בהרבה בתיים), ללוש בכל בית בכל ערב שבת ויום טוב חלות כדי שיעור חלה, ולבצע אותן בסעודות שבת, כדי שכל אישה תזכה להפריש חלה בעצמה.

הטעם לכך הוא, שחווה גרמה בערב שבת הראשון, על-ידי חטא עץ הדעת, למותו של אדם הראשון, שהיה 'חלתו של עולם', ובמצוות חלה היא מתקנת זאת.

מקורות: שו"ע יו"ד סי' שכד ס"א, שכו ס"ה. רמ"א שם סי' שכב ס"ה, ואו"ח סי' ס"ט רמב ונו"כ, שו"ע אדמו"ר הקדו וקיצור הלכות' שם. 'לקט העומר' פ"ב. 'משפטי ארץ - חלה', פ"ה.

אלי כהן בבר המצווה שלו ובימי השיא בסוריה

של אלי שנתפלל לעילוי נשמתו ועלילוי נשמת אביו". מדי שנה נערך טקס זיכרון במטה המוסד. "משתתפים שם בכירים בקהילת המודיעין, עם רב המוסד", היא מגלה. "אלי נערץ על אנשי המודיעין, הם לומדים עליו ומלמדים את השיטות שלו".

למרות התהפוכות כיום בסוריה, היא מאמינה כי יום יבוא ותזכה להביאו לקבורה בארץ-ישראל. "אני מקווה שהתהליך המתרחש שם יגרום בסופו של דבר להקמת מוטר שיצמד לכיוונים חיוביים. כשרואים את האכזריות שלהם אפשר לשער מה עבר על אלי כשהיה בידיהם. עד שתקוותי תתממש, אמשך לפעול למענו ולזכרו".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020